چرا بر سرِ راه ها می نشینید؟ از اینکه بر سر راه ها بنشینید دوری کنید.

از ابوطلحه، زید بن سهل رضی الله عنه روایت است که می گوید: در جلوی خانه های خود نشسته بودیم که رسول الله صلی الله علیه وسلم تشریف آورد و بالای سرمان ایستاد و فرمود: «مَا لَكُمْ وَلِمَجَالسِ الصُّعُدَاتِ؟ اجْتَنِبُوا مَجَالِسَ الصُّعُدَاتِ»: «چرا بر سرِ راه ها می نشینید؟ از اینکه بر سر راه ها بنشینید دوری کنید». گفتیم: ما به خاطر کاری نشسته ایم که ایرادی ندارد؛ نشسته ایم و با هم صحبت و گفتگو می کنیم. فرمود: «إمَّا لا فَأَدُّوا حَقَّهَا: غَضُّ البَصَرِ، وَرَدُّ السَّلاَمِ، وَحُسْنُ الكَلاَمِ»: «حال که این عمل را ترک نمی کنید، پس حقِ راه را رعایت نمایید که عبارت است از: پایین انداختن چشم، جواب سلام دادن و سخن نیک گفتن».

[صحیح است] [به روایت مسلم]

ابوطلحه رضی الله عنه خبر می دهد که آنها جلوی در خانه های شان نشسته بودند و مشغول صحبت کردن در امور خود بودند که رسول الله صلی الله علیه وسلم آمده و بالای سر ایشان می ایستد و آنها را از نشستن بر سر راه ها نهی می کند؛ و آنها در پاسخ می گویند: «ما به خاطر کاری نشسته ایم که ایرادی ندارد؛ نشسته ایم و با هم صحبت و گفتگو می کنیم». یعنی ای رسول خدا، نشستن ما جهت امری نامشروع نیست بلکه برای امری مباح است؛ در مورد امور خودمان گفتگو می کنیم. بنابراین رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرماید: «إمَّا لا فَأَدُّوا حَقَّهَا»: «اگر این مجالس را ترک نمی کنید، حق آن را ادا کنید». و در روایت دیگری آمده است: «إن أَبَيْتُمْ إِلاَّ المَجْلِسَ، فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهُ»: «حال که چنین است، پس حقّ راه را رعایت کنید». و در روایت دیگری آمده است: «سألوه وما حقُّ الطريق»: از رسول الله صلی الله علیه وسلم در مورد حق راه سوال کردند؟ که ایشان در پاسخ فرمود: «غَضُّ البَصَرِ، وَرَدُّ السَّلاَمِ، وَحُسْنُ الكَلاَمِ»: «پایین انداختن چشم، جواب سلام دادن و سخن نیک گفتن». و در روایت دیگری آمده است: «غَضُّ البَصَرِ، وَكَفُّ الأَذَى، وَرَدُّ السَّلاَمِ، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهْيٌ عَنِ المُنْكَرِ»: «حفاظت چشم ها (خودداری از نگاه کردن به عابران)، اجتناب از اذیت و آزار ره گذران، جواب سلام دادن و امر به معروف و نهی از منکر». یعنی اگر چاره ای جز نشستن در راه ها ندارید، بر شما واجب است مواردی را که رعایت آنها بر شما واجب است، مراعات کنید؛ و برای آنها سبب نهی از نشستن در راه ها را بیان می کند؛ اینکه گاهی با وجود دختران جوان به فتنه می افتند و ترس آن وجود دارد که به آنها نگاه کنند و به سبب آنها گرفتار فتنه شوند؛ یا اینکه حقوق الله و مسلمانان را ضایع نمایند؛ حال آنکه اگر کسی در خانه اش باشد یا تنها باشد و یا مشغول امور خود باشد، مرتکب این موارد نمی شود؛ یکی دیگر از اسباب نهی از این مورد، دیدن منکر می باشد که در این صورت بر او واجب است امر به معروف و نهی از منکر کند؛ و اگر این وظیفه را ترک نماید، معصیت و نافرمانی کرده است. و چه بسا افراد زیادی از کنار وی بگذرند و به او سلام کنند و از پاسخ دادن به سلام همه ی آنها ناتوان بماند حال آنکه پاسخ دادن به سلام دیگران واجب است؛ و به این ترتیب گنه کار می شود. و از طرفی امر شده ایم که خود را در معرض فتنه قرار ندهیم و خود را به اموری ملزم نکنیم که شاید نتوانیم حق آن را به جا آوریم.

http://www.sunnah.global/hadeeth/fa/show/8896